

Centrálny rozvojový projekt 2025 - Evalvácia implementácie nového štátneho vzdelávacieho programu pre základné vzdelávanie (2023) v praxi zavádzajúcich škôl

Východiská a zdôvodnenie projektu

Predložený materiál bol vypracovaný v súlade s programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na obdobie 2023 – 2027 (ďalej “PVV”), v ktorom sa Vláda SR zaviazala podporovať aplikovaný pedagogický výskum a spoluprácu s vysokými školami pri zmene obsahu vzdelávania a pri zavádzaní reforiem do praxe. V súvislosti s PVV v decembri 2023 predstavil minister školstva komplexný Program zmien, ktorý obsahuje 40 projektov súvisiacich s rôznymi aspektmi vzdelávania, výskumu, vývoja a podpory mládeže. Súčasťou projektov z Programu zmien je aj projekt Kvalitná príprava nových učiteľov, ktorý má (okrem iného) za cieľ “podporu pedagogického výskumu v súlade so štátnou vzdelávacou politikou”.

V marci 2025 bolo uzatvorené Memorandum o spolupráci medzi Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky (ďalej “MŠVVaM SR”) a Asociáciou pre prípravu a vzdelávanie učiteľov (ďalej “APVU”). Memorandum vytvára rámec spolupráce v oblastiach týkajúcich sa kurikulárnej reformy, inovácií v príprave budúcich učiteľov a prepojenia vysokého školstva s regionálnym školstvom. Zámerom je aj spoločné úsilie pri zabezpečovaní spätnej väzby z implementácie nového štátneho vzdelávacieho programu, ako aj pri výskume, vzdelávaní a podpore škôl zapojených do reformy.

Tento rozvojový projekt je tak plne **v súlade so strategickými prioritami PVV, Memorandom o spolupráci medzi MŠVVaM SR a APVU a zároveň posilňuje rozvoj fakúlt pripravujúcich učiteľov a systematické prepojenie výskumu, praxe a pedagogickej prípravy.**

Cieľom návrhu je vyhlásenie rozvojového projektu zameraného na **evalváciu implementácie nového štátneho vzdelávacieho programu pre základné vzdelávanie** (ďalej “ŠVP ZV (2023)”) v školách, ktoré začali s implementáciou od školského roka 2024/2025 a ktoré plánujú vstúpiť do implementácie od školského roka 2025/2026. Projekt je vyhlásený ako **centrálny rozvojový projekt verejných vysokých škôl** (v súlade s Metodikou rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám na rok 2025 a § 89 zákona 131/2002 Z.z. o vysokých školách). Hlavným účelom centrálného rozvojového projektu je **systemové zapojenie vysokých škôl do procesov reformy vzdelávania**, rozvoj výskumných kapacít a prepojenie výskumu s pedagogickou praxou a prípravou budúcich pedagógov. Projekt zároveň vytvorí kľúčový priestor na **získavanie spätnej väzby** k procesom zavádzania nového ŠVP ZV (2023) prostredníctvom výskumu realizovaného verejnými vysokými školami a umožní dlhodobé sledovanie vplyvu zavádzaných zmien.

Oprávnení prijímatelia

Cieľom projektu je využiť **kapacity a expertízu viacerých vysokých škôl, ktoré v spolupráci pokrývajú šírku zadania**. Z hľadiska riešenia projektu sa teda predpokladá zapojenie fakúlt verejných vysokých škôl pripravujúcich budúcich učiteľov, ktoré prejavia záujem podieľať sa na

výskume, pričom **jedna z vysokých škôl je určená ako hlavný riešiteľ projektu**. Na základe informácie od APVU bola za hlavného riešiteľa projektu navrhnutá **Trnavská univerzita v Trnave**. Hlavnému riešiteľovi bude poskytnutá dotácia zo strany MŠVVaM a bude zodpovedať za celkový priebeh projektu a doručenie požadovaných výstupov. Rozdelenie úloh, zodpovedností a tematického zamerania pracovných tímov z jednotlivých vysokých škôl bude koordinované hlavným riešiteľom, s cieľom zabezpečiť efektívne pokrytie rôznych typov škôl a regiónov Slovenska. Spôsob prerozdelenia dotácie určí hlavný riešiteľ v dohode s týmito vysokými školami na základe plánovaného rozdelenia práce a úloh. Rozdelenie financií a úloh bude predmetom zmluvy o partnerstve. Úlohou hlavného riešiteľa bude tiež zabezpečiť potrebnú komunikáciu a koordináciu členov výskumného tímu medzi sebou a s odberateľmi výskumu (MŠVVaM, NIVAM a i.), a administratívne a finančné riadenie projektu.

Odporúča sa, aby na koordináciu odborných aktivít projektu bola vytvorená riadiaca skupina, ktorá bude usmerňovať tematicky zamerané pracovné tímy a bude obsahovať aj zástupcov relevantných inštitúcií (napr. NIVaM), ktorí zabezpečia odbornú podporu a prepojenie na systémové rozhodnutia.

Alokovaná suma

Na projekt je alokovaný celkový rozpočet **500 000 EUR** vo forme bežných transferov. Dotácia sa poskytuje na pokrytie všetkých oprávnených výdavkov počas doby realizácie rozvojového projektu.

Tematické zameranie - súčasný stav skúmanej problematiky

Zavedenie nového ŠVP ZV (2023) predstavuje jeden z kľúčových krokov v realizácii kurikulárnej reformy. Vláda SR sa v programovom vyhlásení na roky 2023 – 2027 zaviazala k podpore zmien v obsahu vzdelávania, spolupráci s vysokými školami a podpore aplikovaného pedagogického výskumu. Implementácia ŠVP ZV (2023) je vnímaná ako dynamický proces, ktorý má byť neustále doladovaný na základe spätnej väzby od PZ a OZ a odbornej verejnosti. V tejto súvislosti nadobúda evalvácia významný charakter ako nástroj získavania kvalitatívnych údajov z praxe škôl.

V súčasnosti Národný inštitút vzdelávania a mládeže (ďalej “NIVAM”) monitoruje implementáciu ŠVP ZV (2023) prostredníctvom experimentálneho overovania v 39 základných školách, ktoré sa prihlásili do pilotného zavádzania kurikulárnej reformy od školského roka 2023/2024. Predmetom experimentálneho overovania NIVaM je sledovanie zmien na úrovni školy v oblastiach ako kvalita ŠkVP, organizácia, obsah, metódy a formy vzdelávania a hodnotenia, výsledky žiakov, školská kultúra a inkluzívne prostredie. Zároveň sa overuje, ako školy integrujú nové prístupy (napr. projektové vyučovanie, diferenciáciu či inklúziu) do svojej praxe. Na národnej úrovni sa hodnotí efektivita komunikácie o reforme, zrozumiteľnosť a realizovateľnosť nového ŠVP, kvalita podpory zo strany NIVaM a RCPU a prínos podporných materiálov. Cieľom je zistiť, do akej miery sú kurikulárne zmeny v praxi uskutočniteľné, prijímané a podporované. Hodnotenie prebieha prostredníctvom pozorovania, analýzy dokumentov, dát o výstupoch žiakov a spätnej väzby od pedagógov a odborníkov. Viac v [priebežnej správe o evalvácií zavádzania zmien v základnom vzdelávaní zo školského roka 2023/2024](#).

Od školského roka 2024/2025 je do kurikulárnej reformy zapojených ďalších približne **500 základných škôl** naprieč Slovenskom a ďalších približne **430 škôl** sa predbežne prihlásilo na vstup do reformy v školskom roku 2025/2026. Rozvojový projekt nadviaže na experimentálne overovanie NIVAM a má sa orientovať na hodnotenie implementácie práve na týchto ďalších 930 školách.

Tematické zameranie - ciele a obsah výskumného rozvojového projektu

Ciele: Cieľovým stavom realizácie centrálneho rozvojového projektu je zavedenie systematickej a odborne garantovanej evalvácie implementácie nového ŠVP ZV (2023) v praxi základných škôl, ktoré vstúpili do procesu reformy od školského roka 2024/2025 a v nasledujúcom období. Do hodnotiaceho procesu budú aktívne zapojené verejné vysoké školy pripravujúce budúcich učiteľov, čím sa podporí prepojenie pedagogickej prípravy s aktuálnymi reformnými procesmi v školstve.

Výsledky výskumnej a evalvačnej činnosti budú využité najmä na:

- aktualizáciu obsahu a foriem prípravy budúcich učiteľov na vysokých školách s ohľadom na nové požiadavky na vyučovanie, hodnotenie žiakov a iné v súlade s novým kurikulumom,
- profesijný rozvoj učiteľov a vedúcich pedagogických zamestnancov v súlade s potrebami kurikulárnej reformy,
- poskytovanie spätnej väzby na samotný ŠVP ZV (2023), jeho zrozumiteľnosť a realizovateľnosť v praxi,
- identifikáciu efektívnych a nedostatočných implementačných a podporných mechanizmov.

Okrem samotných fakúlt pripravujúcich učiteľov budú výsledky teda slúžiť aj ako podklad pre ďalšie rozhodnutia MŠVVaM SR a NIVAM, RCPÚ (regionálne centrá podpory učiteľov), základné školy a ďalších aktérov zapojených do implementácie kurikulárnej reformy.

Obsah:

Zameranie projektu: Predložený projekt sa bude zaoberať najmä kvalitatívnou a kvantitatívnou evalváciou zavádzania ŠVP ZV (2023) v základných školách. Hlavné tematické okruhy, na ktoré sa výskum zameria, sú:

- **Variabilita škôl zapojených do reformy** – kvalitatívne analyzovanie typov škôl (konzervatívne, rezervované, inovatívne) a ich postojov ku kurikulárnym zmenám.
- **Príprava na vstup do implementácie** – skúmanie rozhodovacích procesov vedenia škôl, práce s informáciami a kolektívnej prípravy na zmenu.
- **Procesy v škole počas implementácie** – definovanie vízií zmien (aj ich následné prenesenie do praxe), riadenie zmien, vytváranie nových pozícií, úpravy organizačnej štruktúry a participácia na tvorbe školského vzdelávacieho programu (ŠkVP).
- **Informovanosť a porozumenie zmenám** – posúdenie úrovne porozumenia cieľov reformy medzi učiteľmi a vedeniami škôl.
- **Zmeny v pedagogickej praxi** – vplyvy na výučbu, nové didaktické prístupy, integrácia obsahu a zmeny vo vyučovacích stratégiách pre jednotlivé vzdelávacie oblasti.

- **Hodnotenie vzdelávacích výsledkov** – skúmanie formatívneho hodnotenia, spätnej väzby a zmien v sumatívnom hodnotení; posun od hodnotenia rozsahu vedomostí k hodnoteniu rozvoja vyšších kognitívnych funkcií, metakognitívnych poznatkov a zručností.
- **Školská kultúra a klíma** – analýza otvorenosti k diverzite, školských evalvačných procesov a zmien klímy školy; využitie charakterového vzdelávania pre rozvoj kultúry školy.
- **Príprava učiteľov na realizáciu zmien vo vzdelávaní** – hodnotenie didaktickej, odbornej a osobnostnej pripravenosti učiteľov na kurikulárnu zmenu.
- **Reflexia podpory NIVaM a RCPÚ** – identifikácia účinných foriem podpory, vzdelávania a mentoringu a pomenovanie chýbajúcich prvkov.
- **Hodnotenie ŠVP ZV (2023)** a jeho prípadnej revidovanej podoby – posúdenie zrozumiteľnosti, realistikosti cieľov, prepojenia na RUP a podpory integrácie vyučovania (vytváranie priestoru na učenie sa v súvislostiach, prepojení v rámci cyklov a nadväznosti obsahu medzi cyklami)
- **Reflexia reality triednej praxe** – kvalitatívne sledovanie didaktických procesov a ich súladu s cieľmi kurikulárnej reformy s dôrazom na rozvoj charakteru, metakognitívnych poznatkov a zručností a na rozvoj vyšších kognitívnych funkcií. Sledovanie zahŕňa aj nasledovné aspekty:
  - **Využívanie učebníc a iných učebných zdrojov** – sledovanie využívania učebníc, ďalších edukačných publikácií a učebných materiálov používaných počas vyučovania, a to s prihliadnutím na ich prínos pre podporu vlastného učenia sa žiaka v súlade s jeho potrebami a potenciálom rozvoja. Súčasťou bude aj vyhodnocovanie vhodnosti týchto zdrojov z hľadiska ich prispievania k napĺňaniu cieľov kurikulárnej reformy, podpory pedagogickej rôznorodosti a inklúzie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
  - **Využívanie digitálnych nástrojov a umelej inteligencie** pre učenie sa žiakov v súlade s ich potrebami a potenciálom rozvoja, príp. ako podpora pre plánovanie výučby učiteľom a asistencie pre žiakov.

Dôležitou súčasťou cieľového stavu je aj kvalitatívna analýza a reflexia školskej reality v národnostných školách, s dôrazom na to, ako sa reformné ciele prenášajú do triednej praxe a ako ovplyvňujú vzdelávacie výsledky žiakov z rôznych kultúrnych a jazykových prostredí. Sledovanie procesov v týchto školách je nevyhnutné na:

- overenie prispôsobenia obsahu a cieľov vzdelávania potrebám národnostných menšín,
- identifikáciu dopadov kurikulárnych zmien na vzdelávacie výsledky týchto žiakov,
- zvyšovanie kvality vyučovania slovenského jazyka ako komunikačného nástroja a
- zlepšovanie inkluzívnych prístupov v základnom vzdelávaní.

Metodológia: Vzhľadom na rozsah a rôznorodosť zavádzania nového kurikula je potrebné zabezpečiť koordinovaný výskumný prístup zo strany vysokých škôl, ktorý umožní zber a analýzu údajov z prostredia školských kolektívov, vedenia škôl a samotných vyučovacích procesov. Tým sa vytvorí základ pre relevantnú spätnú väzbu, odborné odporúčania a podporu ďalšieho smerovania reformy základného vzdelávania na Slovensku.

Predpokladaný je zmiešaný výskumný dizajn (mixed-methods) kombinujúci kvalitatívne a kvantitatívne metódy s možnosťou sledovania zmien v čase (longitudinálny dizajn). Dôležitý je výber reprezentatívnej výskumnej vzorky základných škôl, ktorý bude zahŕňať rôzne typy škôl podľa regiónu, zriaďovateľa, jazyka vyučovania, veľkosti a úrovne motivácie a zapojenia do reformy. V rámci výskumu je nevyhnutné dodržiavať etické kritériá, aby sa zabezpečil zodpovedný a dôveryhodný výskumný proces.

Implementácia, výstupy a harmonogram úloh realizácie projektu

Doba riešenia tohto centrálného rozvojového projektu je 3 roky, september 2025 – august 2028.

1. etapa – Príprava a ladenie výskumného dizajnu

(september – december 2025)

Výstupy:

- Zostavenie riadiacej skupiny projektu, výskumných tímov a expertných skupín (dokumentácia, zmluvy).
- Finálny výskumný plán (výskumná vzorka, metodika, ciele, nástroje zberu dát, etika, zapojenie odberateľov výstupov).
- Komunikačná a diseminačná stratégia (cieľové skupiny, kanály, zodpovednosti).

2. etapa – Zber a predbežná analýza dát

(január – december 2026)

Výstupy:

- Priebežná analytická správa č. 1 – stav implementácie ŠVP ZV (2023) v školách (do 6/2026).
- Infografiky a policy brief č. 1 – zistenia pre MŠVVaM a NIVaM o počiatočnej fáze implementácie.
- Priebežná analytická správa č. 2 – tematické zameranie podľa definovaného obsahu výskumného projektu (do 12/2026).
- Infografiky a policy brief č. 2 – zistenia pre MŠVVaM a NIVaM.

3. etapa – Hlbšia analýza, diseminácia a odporúčania

(január – december 2027)

Výstupy:

- Priebežná analytická správa č. 3 – tematické zameranie podľa definovaného obsahu výskumného projektu (do 12/2027).
- Infografiky a policy brief č. 3 – zistenia pre MŠVVaM a NIVaM.
- Prípadové štúdie - tematické zameranie podľa definovaného obsahu výskumného projektu (do 12/2027).

4. etapa – Syntéza, diseminácia a odporúčania

(január – august 2028)

Výstupy:

- Záverečná syntetická správa (aj vo forme executive summary pre politikov a verejnosť).
- Súbor odporúčaní pre úpravy implementačnej podpory (NIVaM, RCPÚ).

- Súbor odporúčaní pre školy.
- Konferencia alebo záverečné podujatie s prezentáciou výstupov.
- Minimálne 2–3 vedecké články a 5 odborných výstupov pre školskú prax.

Podmienkou realizácie výskumu bude úzka spolupráca s MŠVVaM SR, resp. NIVAM s cieľom zladiť výskumné aktivity s prioritami vzdelávacej politiky. Po uzatvorení zmluvy o realizácii rozvojového projektu sa očakáva priebežná konzultácia prípravy aj výstupov projektu.

Finančné podmienky

Dotácia sa poskytne na pokrytie všetkých oprávnených výdavkov počas celej doby realizácie rozvojového projektu, to je od 1.9. 2025 do 31.8.2028.

Použitie dotácie je účelovo viazané na aktivity uvedené v projekte. V prípade, že realizácia aktivít si vyžiada dodatočné náklady, hlavný riešiteľ ich zabezpečí z iných zdrojov. Úhrada nákladov na iné aktivity nesúvisiace s projektom nebude možná. Hlavný riešiteľ ako samostatný zúčtovací subjekt zodpovedá za účelné a efektívne hospodárenie finančných prostriedkov v zmysle platných právnych predpisov a jeho úlohou bude zároveň preukázať súvis medzi výdavkami a realizáciou jednotlivých aktivít za podmienky splnenia cieľov projektu. Hlavný riešiteľ je zároveň povinný predchádzať duplicitu pri financovaní jednotlivých položiek a podpoložiek projektu (napr. zdroje z Plánu obnovy a odolnosti, Európske štrukturálne a investičné fondy...).

Konkrétne podmienky čerpania dotácie aj merateľné ukazovatele resp. výstupy, ktoré je potrebné dosiahnuť do skončenia projektu, budú upravené v zmluve o poskytnutí dotácie. V rámci rozpočtu projektu môže vysoká škola (resp. hlavný riešiteľ) uplatniť paušálne výdavky vo výške 10 % na pokrytie nepriamych výdavkov projektu, ktoré nepodliehajú zúčtovaniu.

Záverečné vyúčtovanie projektu bude potrebné podať prostredníctvom portálu vysokých škôl do troch mesiacov od skončenia uvedeného projektu. Prípadné predĺženie projektu môže ministerstvo povoliť, ak vysoká škola preukáže, že nezrealizovanie projektu v pôvodnom časovom horizonte zapríčinili skutočnosti, ktoré vysoká škola nemohla ovplyvniť. Spomínaný časový posun realizácie projektu však bude podmienený zmluvne dohodnutou úpravou podmienok použitia dotácie.